EUROPEAN AGENCY for Special Needs and Inclusive Education

VOICES INTO ACTION

VIEDOKĻI DARBĪBĀ

Sistēma jēgpilnai izglītojamo un ģimeņu līdzdalībai izglītības lēmumu pieņemšanā

PATIESA VIRZĪBA UZ IEKĻAUJOŠAS IZGLĪTĪBAS SISTĒMĀM VAR NOTIKT TIKAI TAD, JA MĒS...

ATZĪSTAM | IEKLAUSĀMIES | SAPROTAM | RĪKOJAMIES

... ATBILSTOŠI VISIEM VIEDOKĻIEM

Izglītojamie un ģimenes reti ietekmē lēmumus izglītības jomā, kas tieši skar viņu dzīvi, pat ja viņiem tiek dota iespēja paust savu viedokli klasēs un kopienās.

Projektā "**Viedokļi darbībā**" (Voices into Action — VIA) tiek pētīti veidi, kā attīstīt līdzdalības pieeju lēmumu pieņemšanā izglītības jomā, kurā galvenā uzmanība tiek pievērsta izglītojamajiem un ģimenēm.

Tajā ir ierosināta VIA sistēma jēgpilnai līdzdalībai iekļaujošā izglītībā — pārdomāts rīks, kurā izklāstīti praktiski un ētiski apsvērumi pirms līdzdalības, tās laikā un pēc tās.

Kas ir "viedokļi"?

Izglītojamo un viņu ģimeņu vērtību, pārliecības, viedokļu un perspektīvu paušana.

Kas ir "jēgpilna līdzdalība"?

Izglītojamo un ģimeņu viedokļu kā **līdzvērtīgu** un **neatņemamu** diskusiju sastāvdaļu atzīšana un iekļaušana visos sistēmas līmeņos. Tostarp ir jānodrošina **aktīva palīdzība** un **kopīgas iespējas** iniciēt idejas un ietekmēt lēmumus.

VIA sistēma jēgpilnai līdzdalībai iekļaujošā izglītībā

VIA sistēmas pamatā ir Lauras Landijas (Laura Lundy) izstrādātais bērnu līdzdalības modelis (2007).[1] Tas izglītības kontekstā piemēro modeļa četrus jēdzienus "**Telpa**", "**Viedoklis**", "**Auditorija**" un "**Ietekme**", kā arī paplašina to, lai iekļautu ģimenes, ne tikai bērnus un jauniešus, ņemot vērā galvenos ētiskos apsvērumus.

Politikas veidotāji, skolu vadītāji, skolotāji un citas izglītības jomā ieinteresētās puses var izmantot VIA sistēmu šādiem nolūkiem:

- **Lēmumu pieņemšanā ņemt vērā visus viedokļus un rīkoties atbilstoši tiem, jo īpaši to personu viedokļus, kuras ir atstumtas vai neaizsargātas pret izslēgšanu**
- **Attīstīt visu ieinteresēto pušu kapacitāti/spējas (zināšanas, izpratni un prasmes) uzklausīt viņu viedokli un dalīties ar to**
- **Visos posmos iestrādāt un ievērot ētisku pieeju (t. i., attiecībā uz drošību, pieejamību, neaizsargātību, neobjektivitāti un pārredzamību)**
- **Saglabāt, novērtēt un turpināt uzlabot dažādu ieinteresēto pušu līdzdalību dažādās sistēmās un kontekstos**

VIA sistēma

Drošu un iekļaujošu iespēju radīšana, lai veidotu un paustu viedokli

- Mazināt atlases neobjektivitāti, nodrošinot, ka tiek iekļautas atstumtās grupas
- Izmantot tehnoloģijas, starppaaudžu pieeju un nevalstisko organizāciju kopienas darbu
- Pievērst uzmanību bažām par pieejamību, piekrišanu/atļauju, drošību, tiesībām paust viedokli un tiesībām uz informāciju

Brīvas viedokļu izpausmes veicināšana izraudzītajā vidē

- Apspriest tēmas, kas ir nozīmīgas, būtiskas un noderīgas indivīdam/grupai
- Nodrošināt pieejamus sagatavošanās materiālus un atbilstošu atbalstu, lai veidotu līdzdalības kapacitāti/spējas
- Pievērst uzmanību bažām par neaizsargātību, personas datiem un tiesībām saņemt pieaugušo norādījumus

Rīcība atbilstoši viedokļiem

- Nodrošināt skaidrību un pārredzamību attiecībā uz to, kā viedokļi tiek ņemti vērā, un gaidāmo ietekmi
- Sniegt visiem dalībniekiem atbilstošu atgriezenisko saiti un iesaistīt viņus izvērtēšanas procesā
- Pievērst uzmanību iespējamai nepareizai viedokļu interpretācijai un neparedzētām sekām

Atbildīga ieklausīšanās viedokļos

- Veicināt un novērtēt starppaaudžu un dažādu perspektīvu ieguldījumu
- Piekļūt atbilstošam atbalstam un līdzekļiem, lai izprastu un interpretētu paustos viedokļus
- Pievērst uzmanību varas nelīdzsvarotībai un neapzinātiem aizspriedumiem

Piekļūstiet VIA tīmekļa vietnei, lai uzzinātu vairāk par projektu, sistēmu un VIA tiešsaistes rīku komplektu, kas ir interaktīvs resurss, kurā pieejama informācija un prakses piemēri:

www.european-agency.org/activities/VIA

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

[1] Lundy, L., 2007. '"Voice" is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child' *British Educational Research Journal*, 33 (6), 927–942. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01411920701657033

VOICES INTO ACTION

LV

Līdzfinansē Eiropas Savienība

Finansē Eiropas Savienība. Tomēr izteiktie viedokļi un pārliecība ir tikai autora(-u) viedokļi, un tie ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Eiropas Komisijas viedokļus. Par to nav atbildīga ne Eiropas Savienība, ne Eiropas Komisija.